

Innovation platforms practice brief 2

เวทีนวัตกรรมภาคปฏิบัติ บทย่อที่ 2

เวทีนวัตกรรมเพื่อร่างนโยบายแห่งชาติ (Innovation platforms to shape national policy)

เมื่อท่านเป็นอธิบดีกรมปศุสัตว์ในประเทศของท่าน และนายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้ท่านกำหนดนโยบายขึ้นมาใหม่ เพื่อพัฒนาการผลิตนมในประเทศของท่าน แล้วท่านจะเริ่มตั้งแต่ไหน?

ในหน่วยงานของท่าน สัตวแพทย์ทั้งหลายเน้นย้ำในประเด็นสุขภาพสัตว์ ผู้เชี่ยวชาญการปศุสัตว์เสนอแนะสูตรอาหารสัตว์เชิงอุตสาหกรรมที่เหมาะสมที่สุด วิศวกรส่งเสริมหน่วยรีดนมแบบอัตโนมัติ ส่วนนักเศรษฐศาสตร์อ้างเหตุผลว่าถึงอย่างไรภาคส่วนนั้นก็ไม่มีผลกำไร ดังนั้นทางที่ดีที่สุดคือ การนำเข้านมผง แต่ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดของท่านรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับความท้าทายในชีวิตจริงของการพัฒนาการผลิตนม? ท่านคงไม่หวังว่าอาจจะขอคำแนะนำทั้งหมดเหล่านี้ได้จากแหล่งเดียวที่เก็บรวบรวมประสบการณ์และความสนใจที่ยึดถืออยู่ของภาคส่วนทั้งหมด?

เวทีนวัตกรรมสามารถทำเช่นนั้นได้ ในโลกที่ยุ่งเหยิงและสับสนเชิงอำนาจของการกำหนดนโยบายนั้น เวทีนวัตกรรมสามารถช่วยสร้างความสมดุลในความสนใจที่ยึดถืออยู่ของผู้ปฏิบัติด้านการตลาด ของประชาสังคม และของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อสนับสนุนกระบวนการต่าง ๆ เชิงนโยบาย เวทีนวัตกรรมสามารถรวบรวมความเชี่ยวชาญประเภทต่าง ๆ ประสบการณ์ และความสนใจไว้ด้วยกัน อีกทั้งสามารถอำนวยความสะดวก การเรียนรู้ระหว่างผู้กำหนดนโยบาย ผู้ปฏิบัติด้านการตลาดและผู้ปฏิบัติในประชาสังคมเพื่อพัฒนา นโยบายจากการเจรจาต่อรองและสามารถดำเนินการได้ รวมทั้งพัฒนาระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ

ความเกี่ยวพันกับผู้กำหนดนโยบาย (Engaging with policymakers)

ผู้กำหนดนโยบายมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานตามระเบียบข้อบังคับ สิ่งกระตุ้นและมาตรการลงโทษ ให้เป็นแบบแผนของสังคมและตลาดของสังคมนั้น ซึ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ว่าหมายถึง การหาวิธีประนีประนอมระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ที่น่าจะได้รับผลจากนโยบายนั้น เวทีนวัตกรรมสามารถอำนวยความสะดวกในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล ภาคประชาชน ประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างการพัฒนานโยบาย การดำเนินงาน การจัดการและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

คำจำกัดความ (Definitions)

เวทีนวัตกรรมคือ เวทีหรือที่ว่างสำหรับการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง เป็นกลุ่มของปัจเจกชนหรือบุคคลต่าง ๆ (ผู้เป็นตัวแทนขององค์กรต่าง ๆ) ซึ่งมีภูมิหลังและความสนใจแตกต่างกัน เช่น เกษตรกร ผู้ทำการค้า ผู้แปรรูปอาหาร นักวิจัย เจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นต้น สมาชิกเหล่านี้มาร่วมตัวกันเพื่อวิเคราะห์ปัญหา ค้นหาโอกาสและวิถีทางเพื่อให้บรรลุซึ่งเป้าหมายร่วมกัน สมาชิกอาจออกแบบหรือวางแผนและดำเนินงานกิจกรรมในรูปแบบของเวทีหรือประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ ของแต่ละสมาชิก

กระบวนการเชิงนโยบาย เป็นการเจรจาต่อรองอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งกลุ่มที่แตกต่างกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมองหาช่องทางเพื่อใช้อิทธิพลโน้มน้าวในการกำหนดวาระและพัฒนานโยบาย รวมทั้งการดำเนินนโยบาย (Schut et al. 2013)

ผู้ปฏิบัติทางการตลาด (Market actors)

ประชาชนทั้งหมดมีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิต การตลาด กระบวนการแปรรูป และการบริโภคสินค้านั้น ๆ ยกตัวอย่างเช่น ในส่วนของพืชผักจะรวมถึงผู้จัดหาปัจจัยการผลิต ชาวสวนที่ทำการตลาด ผู้ประกอบการอาหารกระป๋อง ผู้ขายส่ง-ขายปลีกผลผลิตพืชผักสด และผู้บริโภค

ผู้ปฏิบัติในประชาสังคม (Civil society actors)

ปัจเจกชนและองค์กรต่าง ๆ มีอิทธิพลในกระบวนการเชิงนโยบาย โดยการแสดงออกซึ่งคุณค่าและความห่วงใยของพลเมือง ตัวอย่างเช่นองค์กรสิ่งแวดล้อม องค์กรสิทธิเกี่ยวกับสัตว์ สหภาพแรงงานและองค์กรสิทธิสตรี เป็นต้น

ภาพ

เวทีนวัตกรรมช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นด้วยกับนโยบายที่นำเสนอ โดยทำให้เป็นนโยบายที่น่าจะเป็นจริง และจะนำไปปรับใช้ได้

เวทีนวัตกรรมสามารถให้ความช่วยเหลือสนับสนุนที่มีคุณค่าสำหรับการพัฒนา การดำเนินงาน การติดตามและ ประเมินผลของนโยบายต่าง ๆ โดยการผสมผสานความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และความสนใจของสมาชิกต่าง ๆ ซึ่งการร่วมกันในกระบวนการกำหนดนโยบายสามารถทำให้การรับเอานโยบายไปใช้เร็วขึ้นหรือเป็นการแพร่ ขยายในวงกว้างในการดำเนินงานของนโยบายใหม่ ๆ

อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ตามปกติแล้ว จะมีความสนใจที่แตกต่างกันและบ่อยครั้งที่ขัดแย้ง กัน ดังนั้นความกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวจึงจะมีอยู่เสมอไป ผู้ปฏิบัติบางคนมีอำนาจและอิทธิพลมากกว่าคนอื่น ๆ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียบางคนอาจจะถูกกันไม่ให้เข้าร่วมหรือไม่เต็มใจให้เข้ามามีส่วนร่วมในเวทีนวัตกรรม ซึ่ง เป็นประเด็นสำคัญที่ต้องให้ความสะดวกในเวทีได้แย่งแบบสร้างสรรค์สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย และเพื่อชี้ให้เห็นถึงอำนาจที่ไม่ได้สัดส่วนกัน

การกำหนดมาตรฐานของภาคส่วน (Setting sector standards)

เวทีนวัตกรรมสามารถสนับสนุนการพัฒนาและการประสานกลมกลืนกันของนโยบายแห่งชาติ โดยการกำหนด มาตรฐานที่เห็นพ้องกันสำหรับภาคส่วนหนึ่ง ๆ มาตรฐานพื้นฐานสามารถกำหนดคุณภาพของผลผลิตที่ซื้อขาย ในตลาดภายในและภายนอกประเทศ ดังนั้นจึงเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจในผลผลิตของผู้บริโภค

มาตรฐานของภาคส่วนต่าง ๆ สามารถครอบคลุมลักษณะคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารได้เช่นกัน ซึ่ง อำนาจความสะดวกด้านการค้ากับประเทศอื่น ๆ ตัวอย่างเช่นในประเทศเนปาล การประชุมอภิปราย

ผู้ประกอบการสัตว์ปีกได้ช่วยรัฐบาลในการร่างกฎหมายการตรวจสอบกักกันเนื่องจากใช้หัวหน้าก บ่อยครั้งที่มาตรฐานเหล่านั้นถูกเชื่อมโยงกับแผนงานการอนุมัติและการรับรองซึ่งพัฒนาร่วมกันโดยผู้ปฏิบัติด้านการตลาด และต่อมาทำเป็นคำสั่งหรือข้อบังคับโดยผู้ควบคุมกฎระเบียบ

ด้วยความหวังที่เพิ่มมากขึ้นดังแสดงให้เห็นในห่วงโซ่มูลค่าเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางสังคม เวทีนวัตกรรมอาจสามารถช่วยคิดกรอบพื้นฐานการจ้างงานและมาตรฐานทางสังคมสำหรับลูกจ้างทั้งหลาย ตัวอย่างเช่นในประเทศโมแซมบิก เวทีระหว่างรัฐมนตรีสำหรับเชื้อเพลิงชีวภาพได้กำหนดมาตรฐานเพื่อตรวจวัดความยั่งยืนทางการเงินของผู้ผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพ ดังนั้นจึงเป็นการสร้างความเข้มแข็งในความยั่งยืนโดยรวมของภาคส่วนนั้น มาตรฐานต่าง ๆ อาจช่วยส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน ดังที่อธิบายไว้ในกรณีที่ 1

กรณีที่ 1 เวทีนวัตกรรมสนับสนุนการพัฒนา นโยบาย (National innovation platforms support policy development)

ในประเทศโมแซมบิก เวทีนวัตกรรมระหว่างรัฐมนตรีได้ร่วมมือกับประชาสังคมและภาคเอกชนเพื่ออภิปรายถกเถียงเกี่ยวกับการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพในอุตสาหกรรมเกษตรแบบยั่งยืน เวทีนี้สร้างความสมดุลของความสนใจและความต้องการของรัฐมนตรีต่าง ๆ ภาคเอกชน และประชาสังคม ซึ่งส่งผลในนโยบายเพื่อสร้างโอกาสสำหรับผู้ผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพและประชาชนในชนบท อีกทั้งช่วยรัฐบาลบรรลุจุดประสงค์ด้านเชื้อเพลิงชีวภาพ ดูข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมจาก Schut et al. (2013)

ภายใต้โครงการความท้าทายในกึ่งทะเลทรายซาฮารา (The sub-Saharan Challenge Program) ของเวทีประชุมอภิปรายสำหรับการวิจัยทางการเกษตรในแอฟริกา พบว่า เวทีนวัตกรรมในอุกันดาตะวันตกเฉียงใต้ได้ค้นพบนโยบายด้านต่าง ๆ ที่ต้องการเข้าแทรกแซง ซึ่งรวมถึงการจัดการปศุสัตว์แบบอิสระตามธรรมชาติและการบังคับใช้ข้อตกลงตามสัญญา เวทีเหล่านี้ทำให้เริ่มมีนวัตกรรมเชิงนโยบายในหลายนโยบายโดยความร่วมมือกับผู้กำหนดนโยบายในท้องถิ่น ซึ่งมีผลในการเพิ่มการรับรู้หรือจิตสำนึกในระดับชุมชน และกิจกรรมด้านการศึกษาในการกำหนดหลักสูตรและการบังคับใช้ตามกฎหมาย ส่วนการสร้างขีดความสามารถได้ครอบคลุมถึงทรัพยากรธรรมชาติและการจัดการปศุสัตว์แบบอิสระตามธรรมชาติ รวมทั้งการวางโครงสร้างสำหรับแก้ปัญหาความขัดแย้งของชุมชนและระบบการกระตุ้นต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย

เพิ่มเติม: Wanjiku Chiuri (CIAT), w.chiuri@cgiar.org

อภิปรายกลุ่ม
บรรทัดฐานสำหรับ
การผลิตทางการเกษตร

อภิปรายกลุ่ม
ความมั่นคงทางอาหาร

อภิปรายกลุ่ม
ประเด็นความมั่นคง
ด้านพลังงาน

อภิปรายกลุ่ม
ประเด็นการปกป้องสิ่งแวดล้อม

อภิปรายกลุ่ม
เกณฑ์ความยั่งยืนทางด้าน
เศรษฐกิจและเงินทุน

ภาพ

อภิปรายกลุ่ม
เกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับความ
รับผิดชอบที่เชื่อถือได้ทางสังคม

กลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอภิปรายโครงสร้างความยั่งยืน ณ ที่ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อปรึกษาหารือใน Maputo
เมื่อพฤษภาคม 2010

การอำนวยความสะดวกในการดำเนินนโยบาย (Facilitating policy implementation)

เวทีนวัตกรรมระดับชาติสามารถเป็นส่วนช่วยเหลือสนับสนุนที่สำคัญในการดำเนินงานนโยบายทั้งหลาย อันนี้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะในประเทศที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือหน่วยงานภาครัฐมีทรัพยากรอยู่น้อยที่จะบังคับใช้การตัดสินใจของพวกเขา แต่ก็สามารถทำให้เกิดประสิทธิภาพได้มากกว่า โดยการมอบหมายการดำเนินงานแก่กลุ่มบุคคลซึ่งแวดล้อมด้วยผู้ปฏิบัติหลัก ๆ อยู่แล้วในภาคส่วนนั้น ๆ

ยกตัวอย่างเช่น ในประเทศมาลี สหพันธ์ปศุสัตว์และกลุ่มระหว่างอาชีพตามความเชี่ยวชาญด้านเนื้อ ได้รวบรวมวิเคราะห์ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการตลาดสำหรับสมาชิกในระดับอำเภอ บริษัทอุตสาหกรรมเนื้อแอฟริกาได้ช่วยบังคับใช้กฎระเบียบทางการตลาดโดยการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบังคับใช้มาตรฐานของภาคส่วนต่าง ๆ

ทั้งสองตัวอย่างนี้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิกในกลุ่มเพื่อตอบสนองต่อแรงกดดันจากกฎระเบียบ การตลาด และสิ่งแวดล้อม (บทย่อที่ 8)

กรณีที่ 2 เวทีนวัตกรรมแจ้งข่าวการสร้างนโยบายและช่วยในการดำเนินนโยบายในประเทศกานา (Innovation platforms inform policy making and help implement policies in Ghana)

การบรรจบกันของวิทยาศาสตร์ – โครงการสร้างเสริมความเข้มแข็งในระบบนวัตกรรมได้ร่วมมือกับผู้กำหนดนโยบายในเวทีซึ่งมีอิทธิพลโดยตรงต่อการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานนโยบาย หนึ่งในเวทีนั้นซึ่งเป็นภาคส่วนเกี่ยวกับโกโก้ในประเทศกานาได้ช่วยเสริมการสื่อสารต่อราคาตลาดและอำนวยความสะดวกในการจัดหาปัจจัยการผลิตสู่เกษตรกรและปรับปรุงความโปร่งใสทางการตลาด เวทีนวัตกรรมที่สองซึ่งมุ่งเน้นที่ปาล์มน้ำมันได้ดำเนินการต่อขอยกออกไป โดยการกำหนดและบังคับใช้ตามกฎหมายเพื่อห้ามการเผาไหม้ยางล้อรถเป็นเชื้อเพลิงในการแปรรูปน้ำมัน (Nederlof and Pyburn 2012)

เวทีนวัตกรรมระดับชาติหลายเวที เช่น คณะกรรมการส่งเสริมพืชสวนของประเทศซิมบอบเวย์ได้จัดการฝึกอบรมเฉพาะกิจและการวิจัย รวมทั้งการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทดลองภาคสนาม นอกจากนี้เวทีนวัตกรรมยังสามารถช่วยในการบังคับใช้นโยบายอีกด้วย (กรณีที่ 2)

การสร้างเวทีระดับชาติ (Creating national platform)

การนำมารวมกันซึ่งความสนใจที่แตกต่างกันของการตลาดและของผู้ปฏิบัติในประชาสังคมเข้าสู่เวทีหนึ่งเป็นเรื่องซับซ้อนมากและเกิดคำถามมากมายเกี่ยวกับโครงสร้างเชิงอำนาจ (บทย่อที่ 4)

เวทีนวัตกรรมระดับชาติหลากหลายรูปแบบได้ถูกนำมาทดลองใช้ข้ามประเทศที่มีบริบทแตกต่างกันซึ่งได้ผลผสมกัน (Shepherd et al. 2009) รูปแบบเหล่านั้นเปลี่ยนแปลงหรือผันแปรตามองค์ประกอบของผู้ปฏิบัติ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ และระดับความกระตือรือร้นในการเข้ามาเกี่ยวข้องของเจ้าหน้าที่รัฐและนักวิจัย องค์การระหว่างอาชีพตามความเชี่ยวชาญ (Interprofessional organizations) ซึ่งเป็นตัวแทนความห่วงใยของภาคส่วนในแอฟริกาที่พูดภาษาฝรั่งเศส นับว่ามีประสิทธิภาพในการวิ่งเต้นชักจูงรัฐบาลเพื่อการออกกฎหมายอันทันสมัย แต่องค์กรย่อยในวิทยาลัยอาชีพต่าง ๆ (Professional colleges) ที่แยกออกมาจากองค์กรหลัก และการตัดสินใจจากความคิดเห็นส่วนใหญ่หรือมติมหาชนจะทำให้กระบวนการต่าง ๆ

ซ้ำลง การประชุมโต๊ะกลมเกี่ยวกับห่วงโซ่มูลค่าโดยการจัดของรัฐบาลเป็นการดำเนินงานที่ตรงไปตรงมามากกว่า แต่องค์ประกอบของการประชุมไม่ค่อยเปิดเผยนักเพราะว่าองค์ประชุมประกอบด้วยผู้ปฏิบัติต่าง ๆ ที่ได้รับเชิญเข้าร่วมประชุมเท่านั้น ทั้งนี้อาจจะถือว่าล้มเหลวในการเป็นตัวแทนของตลาดที่เล็กกว่าและจนกว่า ประกอบกับผู้ปฏิบัติการทั้งหลายในประชาสังคมไม่ได้มีถิ่นฐานหรืออาศัยอยู่ในเมืองหลวง ซึ่งตามปกติแล้วเป็นที่จัดการประชุมต่าง ๆ

กรณีที่ 3 ผู้ปฏิบัติด้านการตลาดทั้งหมดที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจโดยชอบด้วยกฎหมาย (Involving all market actors in statutory decision-making)

ในแอฟริกาใต้ สมาชิกของเวทีประชุมอุตสาหกรรมเนื้อแดงเป็นตัวแทนผู้ปฏิบัติทั้งหมดของภาคส่วนนี้ รวมทั้ง ลูกจ้าง ผู้ใช้แรงงาน และผู้บริโภค แทนการใช้เสียงส่วนใหญ่แบบง่าย ๆ ในการตัดสินใจ ที่ประชุมใช้วิธีการโหวตแบบคู่กันและใช้สองในสามของเสียงส่วนใหญ่เพื่อเป็นตัวแทนทั้งส่วนของสมาชิกและภาคส่วนการผลิตทั้งหมด ดังนั้นการตัดสินใจด้วยเสียงส่วนใหญ่สองในสามแบบคู่กันจึงได้รับการรับรองโดยสมาชิกส่วนใหญ่ (ด้วยการเป็นตัวแทนที่เข้มแข็งของผู้ปฏิบัติรายย่อย) และรับรองโดยสมาชิกที่เป็นตัวแทนสองในสามของภาคส่วนการผลิต (ซึ่งเป็นธุรกิจการเกษตรที่ใหญ่กว่า) การตัดสินใจที่ได้รับการรับรองจากที่ประชุมนี้ถูกเสนอไปยังคณะกรรมการการตลาดทางการเกษตรแห่งชาติเพื่อกลายมาเป็นระเบียบข้อบังคับใหม่ (Cadilhon 2011)

เอกสารอ้างอิง (References)

- Cadilhon, J. 2011. Competitiveness of commodity chains: Interprofessional associations in France. Presented at conference on competitiveness, sustainability and social inclusion of agriculture, Santiago, Chile, 6-7 December 2011. www.eclac.org/ddpe/noticias/noticias/4/45184/11_Cadilhon.pdf
- Nederlof, E.S. and R. Pyburn. 2012. *One finger cannot lift a rock facilitating innovation platforms to trigger institutional change in West Africa*. Amsterdam: Royal Tropical Institute.

Schut, M., van Paassen, A. and Leeuwis, C. 2013. Beyond the research – policy interface. Boundary arrangements at research – stakeholder interfaces in the policy debate on biofuel sustainability in Mozambique. *Environmental Science and Policy* 27:91-102.

Stepherd, A.W., Cadilhon, J. and Gálvez, E. 2009. *Commodity associations: A tool for supply chain development?* Agricultural Management, Marketing and Finance Occasional Paper 24. Rome: FAO. <ftp://ftp.fao.org/docrep/fao/012/i0945e/i0945e00.pdf>

เวทีนวัตกรรมถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางในการวิจัยด้านการเกษตร เพื่อเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ให้บรรลุซึ่งเป้าหมายร่วมกัน บทย่อนี้เป็นหนึ่งในชุดบทย่อเพื่อช่วยนำทางสู่การวางแผนและดำเนินการของเวทีนวัตกรรม ด้วยการสนับสนุนช่วยเหลือที่ให้ CGIAR Humidtropics research program ทำให้มีการพัฒนาบทย่อเหล่านี้ โดยการนำของสถาบันวิจัยปศุสัตว์นานาชาติ (International Livestock Research Institute) บทย่อต่าง ๆ เหล่านี้ได้มาจากประสบการณ์ของ the CGIAR Challenge Program on Water and Food และ CGIAR Centers หลายแห่ง รวมทั้งองค์กรต่าง ๆ ที่ร่วมมือกัน

Credits	บทย่ออื่น ๆ ที่อยู่ในชุดนี้
Authors:	1. เวทีนวัตกรรมคืออะไร?
Joseph Cadilhon (ILRI), Eliud Birachi (CIAT),	2. เวทีนวัตกรรมเพื่อร่างนโยบายแห่งชาติ
Laurens Klerkx (Wageningen UR) and Marc Schut	3. การวิจัยและเวทีนวัตกรรม
(Wageningen UR)	4. พลวัตรเชิงอำนาจและการเป็นตัวแทนในเวทีนวัตกรรม
Artwork: Beniyam Seyoum, Tewodros Girma and	5. การติดตามผลเวทีนวัตกรรม
Alfred Ombati	6. เวทีนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าเกษตร
Editors: Paul Mundy and Peter Ballantyne	7. การติดต่อสื่อสารในเวทีนวัตกรรม
Layout: Meron Mulatu	8. การพัฒนาขีดความสามารถทางนวัตกรรมโดยเวทีนวัตกรรม
	9. การเชื่อมโยงภาคปฏิบัติในระดับต่าง ๆ โดยเวทีนวัตกรรม
	10. การอำนวยความสะดวกในเวทีนวัตกรรม

	11. เวทีนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ 12. ผลกระทบของเวทีนวัตกรรม
--	--

CGIAR – Research Program on Integrated Systems for the Humid Tropics	ILRI – International Livestock Research Institute
Box 30709, Nairobi 00100, Kenya Phone: +254 20 422 3000 Fax: +254 20 422 3001 Email: ILRI-Kenya@cgiar.org	Box 5689, Addis Ababa, Ethiopia Phone: +251 11 617 2000 Fax: +251 11 617 2001 Email: ILRI-Ethiopia@cgiar.org